

На основу члана 27. став 1., члана 55. став 2. и члана 56. Закона о југословенским стандардима и нормама квалитета производа (“Службени лист СФРЈ”, бр. 2/74), у сагласности са директором Југословенског завода за стандардизацију, председник Савезног комитета за пољопривреду прописује

П Р А В И Л Н И К

О НОРМАМА КВАЛИТЕТА, ПАКОВАЊУ, ПЛОМБИРАЊУ И ДЕКЛАРИСАЊУ САДНОГ МАТЕРИЈАЛА ПОЉОПРИВРЕДНОГ БИЉА

Члан 1

Садни материјал пољопривредног биља који се користи у воћарству, виноградарству и хмељарству (у даљем тексту: садни материјал) мора одговарати Нормама квалитета садног материјала пољопривредног биља, које су одштампане уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 2

За паковање садног материјала морају се употребити амбалажа и материјал, који су најпогоднији да заштите садни материјал од сушења, измрзавања и других оштећења при транспорту и руковању.

Члан 3

Садни материјала који се пакује, осим садног материјала ожиљених лозних калемова који су произведени методом картонажне технике, хмеља и јагода, мора бити везан у снопове. У једном снопу може бити највише 200 комада садног материјала. На изричит захтев купца који ће садни материјал користити за сопствене потребе, може се у снопове везати и преко 200 комада садног материјала.

Садни материјал хмеља пакује се у вреће. У једној врећи може бити до 800 комада резница хмеља.

Садни материјал јагода пакује се у одговарајуће кутије или сандуке, без везивања у снопове. У једној кутији или сандуку може бити до 500 комада живића јагоде.

Садни материјал ожиљених лозних калемова који су произведени методом картонажне технике, пакује се у сандуцима или кутијама. У једном сандуку или кутији може бити до 200 комада лозних калемова.

Члан 4

У једном снопу, односно у једној врећи, кутији или сандуку мора бити пакован само садни материјал исте врсте, сорте и старости и на њему се морају ставити пломба и декларација.

Члан 5

Пломбирање паковања садног материјала врши се тако да се онемогући вађење садног материјала из паковања или скидање декларације са амбалаже.

Члан 6

Декларација о квалитету садног материјала, која се ставља на паковање, мора да садржи:

1. назив и седиште организације удруженог рада која је садни материјал произвела и ставила у промет;
2. врсту и сорту садног материјала;
3. старост садног материјала;
4. врсту употребљене подлоге;
5. број комада садног материјала у паковању;
6. број декларације која се ставља уз отпремницу;
7. број и датум издавања декларације.

Члан 7

Декларација о квалитету садног материјала, која се ставља на поједине саднице, мора да садржи све податке из члана 6. тач. 1.,2.,3.,4. и 7. овог правилника.

Члан 8

Декларације из чл. 6. и 7. овог правилника морају бити читко попуњене и израђене од материјала који се не може оштетити при транспорту или руковању садним материјалом.

Члан 9

Декларација о квалитету садног материјала, која се ставља уз отпремницу, издаје се на обрасцу који је одштаман уз овај правилник и чини његов саставни део.

За садни материјал из увоза, у декларацији из става 1. овог члана уместо броја уверења о сортној чистоти садног материјала, ставља се број и датум сертификата издатог за увезени садни материјал.

Члан 10

Садни материјал из увоза се пакује, пломбира и декларише на начин прописан овим правилником.

За садни материјал из увоза мора се уз декларацију из члана 9. овог правилника приложити препис или фотокопија сертификата издатог за увезени садни материјал.

Члан 11.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном листу СФРЈ”.

НОРМЕ КВАЛИТЕТА САДНОГ МАТЕРИЈАЛА ПОЉОПРИВРЕДНОГ БИЉА

Садни материјал мора да одговара следећим нормама квалитета:

I. Садни материјал у воћарству:

1. Калем гранчице

Калем-гранчице морају бити делови једногодишњих летораста или двогодишњих гранчица, технолошки (физиолошки) зреле, здраве и неоштећене, са добро развијеним и здравим пупољцима дебљине од 5 до 10 мм, а за орахе дебљине од 10 до 25 мм.

2. Резнице

Резнице морају бити делови једногодишњих летораста, избојака младица и жила кореновог система. Оне морају бити здраве и неоштећене. Дебљина резнице мора да износи, и то: зелених резница од 3 до 5 мм, зрелих резница од 5 до 12 мм, резница корена од 5 до 8 мм и резница корена малине и купине до 5 мм.

3. Ожиљене резнице

Ожиљене резнице морају бити биљке са потпуним циклусом вегетативног развоја (зреле резнице) или са непотпуним циклусом вегетативног развоја (зелене резнице). Ожиљене резнице морају бити зреле, здраве и неоштећене. Корен мора да има најмање 5 жила, а дужина сваке жиле мора да износи најмање 5 цм. Дужина надземног дела резнице мора да износи најмање 20 цм, а пречник непосредно изнад кореновог врата од 4 до 14 мм.

4. Младице

Младице морају бити ожиљени избојци који су настали из адвентивних пупољака главе матичног стабла. Оне морају бити зреле, здраве и неоштећене. Корен мора да има најмање 4 жиле, а дужина сваке жиле мора да износи најмање 5 цм. Дужина надземног дела младице мора да износи најмање 15 цм, а пречник непосредно изнад кореновог врата од 4 до 14 мм.

5. Изданци

Изданци који су настали из адвентивних пупољака корена, морају бити ожиљени. Они морају бити здрави, зрели и неоштећени.

Изданци малина и купина морају имати коренов систем са најмање 5 жила чија дужина мора да износи најмање 8 цм и са што више ситних жила. Дужина надземног дела треба да износи за купину најмање 30 цм, а за малину најмање 5 цм. Надземни део мора да има најмање два добро развијена окца. Пречник непосредно изнад кореновог врата мора да износи од 5 до 12 мм.

Изданци вишања и шљива морају имати корен са најмање 3 жиле, а дужина сваке жиле мора да износи најмање 5 цм. Дужина надземног дела мора да износи најмање 20 цм, а пречник непосредно изнад кореновог врата од 5 до 12 мм.

6. Сејанци

Сејанци морају бити једногодишње или двогодишње биљке, а за орахе и трогодишње биљке, произведене из воћног семена. Сејанци морају бити здрави, зрели и неоштећени.

Једногодињи и двогодишњи сејанци шљива ценарика, бресака, кајсија, трешања, вишања, магрива, леске и јабука морају имати коренов систем са најмање 5 жила, а крушака и ораха – коренов систем са најмање 3 жиле. Дужина сваке жиле мора да износи најмање 5 цм. Дужина надземног дела мора да износи најмање 20 цм, а пречник непосредно изнад кореновог врата од 4 до 12 мм, а за орах од 12 до 20 мм.

Трогодишњи сејанци ораха као саднице морају имати кренов систем са најмање 3 жиле, а дужина сваке жиле мора да износи најмање 20 цм. Пречник стабла на висини од 60 цм изнад кореновог врата мора да износи од 17 до 25 мм.

7. Живићи јагода

Живићи јагода морају бити биљке настале из адвентивних пупољака једногодишњих или двогодишњих биљака.

Живићи јагода морају бити физиолошки зрели, здрави и неоштећени, свежи и нормално развијени и морају имати најмање 3 листа, централни пупољак и розету, као и жиличаст и зрео корен дужине најмање 5 цм.

8. Окуланти

Окуланти морају бити биљке-подлоге са потпуним или непотпуним једногодишњим циклусом вегетативног развоја, на којима су окулирани и примљени један или више пупољака (племки). Окуланти морају бити зрели, здрави и неоштећени и морају имати најмање 3 скелетне жиле, а дужина сваке жиле мора да износи најмање 10 цм. Дужина надземног дела треба да износи најмање 30 цм, а пречник непосредно изнад кореновог врата најмање 6 мм.

9. Воћне саднице

Воћне саднице морају бити једногодишње или двогодишње биљке, а изузетно и трогодишње биљке, настале спајањем (калемљењем) подлоге и племке.

Једногодишње воћне саднице морају имати коренов систем са најмање 5 основних жила, а саднице крушака и ораха најмање 3 основне жиле. Дужина сваке жиле мора да износи најмање 20 цм. Дужина надземног дела саднице јабука, крушака, дуња, шљива, трешња кајсија и бадема мора да износи најмање 1 м, односно бресака, вишања, крушака на дуњи, леске и јабуке на слабо бујним вегетативним подлогама најмање 70 цм, а ораха 40 цм. Пречник непосредно изнад кореновог врата не сме бити мањи од 10 мм.

Једногодишње воћне саднице могу бити са бочним леторастима или без њих.

Двогодишње воћне саднице морају имати формирану круну или водитељицу са 5 бочних летораста изнад висине дебла, који служе за формирање круне. Формирана круна мора имати водитељицу са најмање три скелетне гране правилно распоређене, које не избијају из суседних пупољака. Круна може бити формирана и на други начин зависно од потражње купца. Дебљина садница мерена непосредно испод прве рамене гране, мора износити најмање 12 мм. Коренов систем мора бити добро развијен са најмање 4 скелетне жиле, а садница крушака и ораха са најмање 3 скелетне жиле. Дужина сваке скелетне жиле мора износити најмање 20 цм.

Једногодишње и двогодишње воћне саднице морају бити зреле, здраве и без виднијих оштећења дрвенастог ткива, а пресеци садница морају да су зарасли, и то једногодишњих садница за најмање 50%, а двогодишњих садница за најмање 75%. Спојно место мора бити без гука и задебљања.

Трогодишње воћне саднице (шпалирски облици и високостаблашице за заштиту земљишта од ерозије, пошумљавање или садњу поред путева) морају имати специјално формирану круну и морају бити здраве и без виднијих оштећења дрвенастог ткива.

II. Садни материјал у виноградарству:

10. Резнице (кључићи) лозних подлога

Резнице (кључићи) лозних подлога морају бити делови једногодишњих ластара произведених вегетативним путем. Резнице морају бити здраве, добро зреле, праве, свеже, неоштећене од механичких повреда, града или биљних болести и штеточина.

Дужина резница мора да износи најмање 35 цм мерено од основног окца, а дебљина резница мора да износи од 6 до 12 мм мерено на ужој страни у зони калемљења. Пресек резнице испод основног окца мора бити удаљен од тог окца најмање 3 цм.

11. Резнице (виоке, племке)

Резнице (виоке, племке) домаће лозе – европске винове лозе морају бити делови једногодишњих ластара домаће – европске винове лозе. Те резнице морају имати нормално развијена окца и морају бити здраве, добро зреле, праве, свеже и неоштећене од механичких повреда, града или биљних болести и штеточина. Дебљина резнице, мерена при основи, мора да износи највише 12 мм, а при врху најмање 6 мм. Пресек резнице испод основног (најнижег) окца и изнад највишег окца мора бити од тог окца удаљен најмање 4 цм.

12. Ожиљене резнице (прпорци-корењаци)

Ожиљене резнице (прпорци-корењаци) лозних подлога и домаће – европске винове лозе морају бити биљке са једногодишњим циклусом вегетативног развоја, произведене вегетативним путем. Те резнице морају бити здраве, и морају имати добро развијен ластар и коренов систем. Коренов систем мора имати најмање 3 добро развијене и правилно распоређене жиле, а дужина сваке жиле мора да износи најмање 15 цм. Ластар по дужини мора да износи најмање 20 цм и да има 5 добро развијених оцаца (мерено од основе). Ластар мора да буде добро сазрео и неоштећен од механичких повреда, града, биљних болести и штеточина.

13. Ожиљени лозни калемови

Ожиљени лозни калемови морају бити биљке са једногодишњим циклусом вегетивног развоја, а изузетно и са двогодишњим циклусом вегетивног развоја, произведене вегетативним путем, калемљењем на зрело или калемљењем на зелено, које су један или два вегетациона периода гајена у прпришту ради ожиљавања.

Спојно место мора бити потпуно срасло, чврсто спојено и анатомски потпуно зрело, без икаквих изражених гука и задебљања фитопатолошког порекла.

Савијањем основе ластара-виоке помоћу палца десне руке до 45° не смеју се појавити било какве пукотине на спојном месту.

Коренов систем треба да је развијен и мора да има најмање 3 добро развијене и правилно распоређене жиле. Дужина сваке жиле мора да износи најмање 20 цм, а дебљина при основи најмање 3 мм у пречнику. Корен треба да је здрав и неоштећен од било каквих механичких повреда.

Ластар треба да је добро развијен и да на дужини од најмање 30 цм (мерено од основе) има најмање 5 окаца, да је добро сазрео и неоштећен од биљних болести и штеточина, града или других механичких повреда.

Ожиљени лозни калемови произведени методом картонажне технике, морају бити биљке са циклусом вегетивног развоја од 2 до 4 месеца после калемљења на зрело у истој сезони, уз коришћење картонских посуда.

Спојно место мора бити наливено калусом по целом ободу без икаквих изражених задебљања.

Коренов систем у тресету у картонској посуди, треба да буде добро оформљен и да има најмање три добро развијене жиле, чији су врхови пробали зидове посуде из различитих праваца.

Ластар треба да је добро развијен, да на дужини од најмање 10 цм има 4 до 6 развијених зелених лстова и да није оштећен од биљних болести и штеточина или механичких повреда.

III. Садни материјал у хмељарству:

14. Неожиљене резнице

Неожиљене резнице морају бити делови једногодишњих ластара. Оне морају бити потпуно здраве и неоштећене и морају имати два пара добро развијених окаца. Дужина резнице мора износити од 10 до 20 цм. Доњи део резнице мора бити пресечен равно и глатко, а вршни део резнице косо и глатко.

15. Ожиљене резнице

Ожиљене резнице морају бити здраве и неоштећене и морају имати добро развијен коренов систем. Ожиљена резница мора имати најмање 3 главна корена, а дужина сваког корена мора да износи најмање 15 цм. Поред главних коренова, ожиљена резница мора имати и пуно ситних жилица. Једногодишњи део мора имати до два реда окаца и мора бити здрав и неоштећен.

